

Tema: Što misliš tko si? - Identitet

Temu identiteta obradit ćemo u tri zasebna dijela. U svakom dijelu obradit će se jedno konkretno pitanje te ponuditi različiti uvidi i izazovi. Predložene nastavne i grupne aktivnosti inspirirane su stalnim postavom Kuće europske povijesti.

- 1. dio** Što je moj identitet?
- 2. dio** Kako se identiteti oblikuju i održavaju?
- 3. dio** Mi i drugi; kako identitet uključuje i isključuje?

Svaki se dio sastoji od:

- smjernica za nastavnike
- aktivnosti
- pratećih vizualnih i tekstualnih materijala
- predloženih materijala dostupnih na internetu.

Aktivnosti mogu obuhvaćati rasprave koje vodi nastavnik, grupni rad, samostalno učenje te korištenje povijesne građe iz primarnih i sekundarnih izvora. Nastavnici odlučuju koje će nastavne ili grupne aktivnosti provesti.

Pregled teme

Podučavanje identiteta složena je i osjetljiva tema. Svi dolazimo iz različitih sredina, životna iskustva su nam različita i odrasli smo u kulturnom i etničkom okruženju koje je možda strano ljudima oko nas. Korijeni opisa i definicije samog sebe mogu biti duboki kao i obiteljske ili susjedske veze. No ljudi stvaraju identitete i doživljaj sebe na temelju neposrednih društvenih dimenzija poput poslova, hobija ili prijatelja i skupina s kojima se poistovjećuju ili provode vrijeme. Među ključnim su obilježjima identiteta narodnost, vjera, spolna orijentacija i fizički izgled. Svako od tih obilježja zaslužuje poštovanje. Okolnosti i vrijeme mogu promijeniti naše poimanje samih sebe. To kako se vidimo možda nije ono kako nas drugi vide! U ovoj temi istražujemo mogućnosti podučavanja ideja povezanih s identitetom koje nam uz pomoć povijesnih primjera bacaju svjetlo na to područje. U nastavku ćemo vidjeti da identitet, uključujući nacionalne i povijesne identitete, nikad nije uklesan u kamenu već je poput kaleidoskopa koji se neprestano mijenja.

Definicije

Identitet

„Identitet nikada nije ujedinen. Naprotiv, u kasnom modernom dobu došlo je do sve veće njegove fragmentacije i podjele. Nikada jedinstven nego višestruk, izgrađen od različitih diskursa, praksi i stajališta koja se često presijecaju i sukobljavaju. Identitet se neprestano mijenja i transformira.”

Izvor: Stuart Hall, Pitanja kulturnog identiteta, 1996.

Etnički identitet

„Etnička skupina vrsta je kulturnog kolektiviteta u kojoj je naglašena uloga mitova o porijeklu i povijesnog sjećanja te je prisutna jedna ili više kulturnih razlika kao što su vjera, običaji, jezik ili institucije.”

Izvor: Anthony D. Smith, Nacionalni identitet, 1991.

Nacija

„Zajednica s imenom koja posjeduje povijesni teritorij, zajedničke mitove i uspomene te dijeli javnu kulturu, zakone i običaje.”

Izvor: Anthony D. Smith, Kada je nacija, 2002.

Nacionalizam

„Ideološki pokret za postizanje i očuvanje autonomije, jedinstva i identiteta u ime stanovništva koje neki njegovi pripadnici smatraju stvarnom ili potencijalnom ‘nacijom’.”

Izvor: Anthony D. Smith, Nacionalni identitet, 1991.

Država

„Može se definirati kao skupina autonomnih institucija koje na određenom području imaju monopol prisile i iskorištavanja.”

Izvor: Anthony D. Smith, Etnosimbolizam i nacionalizam, 2009.

Nacije bez države

„Teritorijalne zajednice s vlastitim identitetom i željom za samoodređenjem koje se nalaze unutar granica jedne ili više država s kojima se u pravilu ne identificiraju. U nacijama bez država osjećaj identiteta uglavnom se temelji na vlastitoj zajedničkoj kulturi i povijesti.”

Izvor: Montserrat Guibernau, Nacije i nacionalizam, 2004.

Kultura

„[Kultura] je ta složena cjelina koja uključuje znanje, uvjerenja, umjetnost, moral, zakone, običaje i sve druge sposobnosti i navike koje [čovjek] stječe kao član društva.”

Izvor: UNESCO

Kulturna baština

Pojam kulturne baštine obuhvaća nekoliko glavnih kategorija baštine:

- *Materijalna kulturna baština:*
  - pokretna kulturna baština (slike, skulpture, kovanice, rukopisi)
  - nepokretna kulturna baština (spomenici, arheološki lokaliteti itd.)
  - podvodna kulturna baština (olupine, podvodne ruševine i gradovi)
- *Nematerijalna kulturna baština:* usmena tradicija, scenska umjetnost, obredi